

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้มีหนังสือที่ นร ๑๒๐๖/๒๒๒ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ และต่อมามกรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๑๓/๑๕๔๑๒ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อขอรื้อในประเด็นปัญหาเดียวกัน ความว่า ด้วยกรมราชทัณฑ์ประสบปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์โดยเฉพาะกรณีที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ และโดยที่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะใช้บังคับระหว่างกรมราชทัณฑ์กับเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น กรมราชทัณฑ์จึงขอรื้อในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ มาตรา ๑๒ บัญญัติว่า “การย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำหนึ่งไปอีกเรือนจำหนึ่งนั้นให้เป็นไปตามคำสั่งของอธิบดี” จากบทบัญญัติดังกล่าวจึงขอรื้อว่า อำนาจตามมาตรา ๑๒ เป็นอำนาจเฉพาะที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามคำสั่งของอธิบดี ดังนั้น การย้ายผู้ต้องขังดังกล่าวสามารถมอบอำนาจได้หรือไม่ ถ้ามอบได้จะทำในลักษณะใด

๒. กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ข้อ ๘๕ ประกอบกับระเบียบกรมราชทัณฑ์ ฉบับที่ ๕ เรื่อง การลาของผู้ต้องขัง ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๐ ข้อ ๓ กำหนดว่า การอนุมัติให้ลาของผู้ต้องขังนั้นจะกระทำได้อเมื่อผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานได้พิจารณาแล้วเห็นความจำเป็นและได้รับอนุมัติจากอธิบดี ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้รับหนังสือจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด่วนที่สุด ที่ นร ๕๒๐๓.๑/๒๗๘๙ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งว่า ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ขอให้กรมราชทัณฑ์พิจารณามอบอำนาจให้เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ปฏิบัติราชการแทนในการอนุมัติการลาของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้หรือไม่ ถ้ามอบได้จะทำในลักษณะใด

๓. โดยที่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะใช้บังคับระหว่างกรมราชทัณฑ์กับเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังในสังกัด ดังนั้น อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ทั้งฉบับ อธิบดีกรมราชทัณฑ์จะสามารถมอบอำนาจการปฏิบัติราชการแทนให้แก่ผู้บัญชาการเรือนจำและผู้อำนวยการทัณฑสถานที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่เป็นราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโดยตรง ได้หรือไม่ อย่างไร

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๑๒๗๕ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงาน ก.พ.ร. และกรมราชทัณฑ์ โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.ร.) และผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหารือของทั้งสองหน่วยงานดังกล่าว มีประเด็นปัญหาเป็นอย่างเดียวกัน จึงเห็นควรให้รวมการพิจารณาเข้าด้วยกันและกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาให้เป็นไปตามหนังสือหารือของกรมราชทัณฑ์ โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ เป็นกฎหมาย ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินงานราชทัณฑ์ในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และสิทธิหน้าที่ของผู้ต้องขัง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ เพื่อให้การปฏิบัติงานราชทัณฑ์เป็นไปโดยถูกต้อง ตามกฎหมายและคำพิพากษาของศาล บรรลู่วัตถุประสงค์ในการควบคุมและแก้ไขความประพฤติ ของผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบการดำเนินการดังกล่าว พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฯ จึงได้บัญญัติให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์มีอำนาจอนุมัติ อนุญาต หรือสั่งการ รวมทั้งวางข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฯ มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดระเบียบราชการหรือการบริหารงานราชทัณฑ์ไว้เป็นการเฉพาะ และการที่มาตรา ๑๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฯ ได้บัญญัติให้การย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำหนึ่ง ไปยังอีกเรือนจำหนึ่งให้เป็นไปตามคำสั่งของอธิบดี นั้น เป็นเพียงกรณีที่กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ ประการหนึ่งของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ในฐานะที่เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติการให้เป็นไปตาม กฎหมาย โดยมาตราดังกล่าวมิใช่บทบัญญัติเกี่ยวกับการมอบอำนาจที่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น หรือห้ามเรื่องการมอบอำนาจเอาไว้แต่อย่างใด

ดังนั้น หากอธิบดีกรมราชทัณฑ์ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มีความประสงค์จะมอบอำนาจในการสั่งย้ายผู้ต้องขัง ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฯ ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนแล้ว กรณีย่อมต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๘^๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

^๑ มาตรา ๑๒ การย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำหนึ่งไปยังอีกเรือนจำหนึ่งนั้นให้เป็นไปตามคำสั่ง ของอธิบดี

^๒ มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของ คณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น อาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติ ราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจน การมอบอำนาจให้ทำนิติกรรมสัญญา ฟ้องคดีและดำเนินคดี หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไข ในการมอบอำนาจหรือที่ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติก็ได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายที่บัญญัติให้ต้องออก ใบอนุญาตหรือที่บัญญัติผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจ ตามกฎหมายดังกล่าวมีอำนาจมอบอำนาจให้ข้าราชการซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ว่าราชการจังหวัดได้ตามที่ เห็นสมควร หรือตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ในกรณีมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจมอบอำนาจได้ต่อไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้มอบอำนาจกำหนด

ในกรณีตามวรรคสาม เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนจะตรา พระราชกฤษฎีกากำหนดรายชื่อกฎหมายที่ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวอาจมอบอำนาจ ตามวรรคหนึ่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ

พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์จะต้องดำเนินการมอบอำนาจให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ เว้นแต่อธิบดีกรมราชทัณฑ์จะเห็นว่า การดำเนินการตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฯ เป็นกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นพิเศษตามมาตรา ๖^๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจฯ ซึ่งทำให้ไม่อาจปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจฯ ได้ ก็อาจขอให้ ก.พ.ร. พิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฯ ว่าเป็นการเฉพาะได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑^๖ วรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจฯ

ประเด็นที่สอง เห็นว่า การอนุมัติให้ผู้ต้องขังลาเมื่อมีความจำเป็นเกี่ยวกับ กิจธุระสำคัญหรือกิจการในครอบครัวตามความในมาตรา ๓๒ (๔)^๕ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฯ ประกอบกับข้อ ๘๕^๖ แห่งกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติ

^๕ มาตรา ๖ ในการมอบอำนาจ ผู้มอบอำนาจอาจมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่การปฏิบัติราชการของผู้มอบอำนาจ เพื่อให้ผู้รับมอบอำนาจปฏิบัติราชการแทนในเรื่องนั้นทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ โดยต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจตามมาตรา ๕ และคำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบ และความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจ เว้นแต่เป็นเรื่องใดตามกรณีดังต่อไปนี้ ผู้มอบอำนาจอาจไม่มอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวก็ได้

(๑) เป็นเรื่องที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจเฉพาะหรือเป็นเรื่องที่โดยสภาพไม่อาจมอบอำนาจได้

(๒) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสำคัญ

(๓) เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(๔) เป็นเรื่องที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนได้

การมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงการมอบอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญาฟ้องคดี และดำเนินคดีด้วย

ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องใดที่พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้ต้องมีการมอบอำนาจ ให้ดำเนินการมอบอำนาจตามนั้น โดยจะยกความในมาตรานี้ขึ้นอ้างเพื่อไม่มอบอำนาจไม่ได้

^๖ มาตรา ๑๑ ให้ ก.พ.ร. มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลและติดตามตรวจสอบการมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) แนะนำให้ผู้มอบอำนาจดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขการมอบอำนาจให้ถูกต้อง

(๒) กำหนดให้ส่วนราชการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ทราบตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ ก.พ.ร. เป็นผู้ที่มีอำนาจวินิจฉัย คำวินิจฉัยของ ก.พ.ร. ให้เป็นที่สิ้นสุด

ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติราชการเรื่องใดที่ไม่อาจใช้หลักเกณฑ์ การมอบอำนาจตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้ ให้ ก.พ.ร. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเรื่องนั้นไว้เป็นการเฉพาะ

^๗ มาตรา ๓๒ นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นความประพฤติดี มีความอดทน ความก้าวหน้า ในการศึกษาและทำการทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) ลาไม่เกินสัปดาห์ในคราวหนึ่ง โดยไม่รวมเวลาที่ต้องใช้ในการเดินทางเข้าด้วย เมื่อมีความจำเป็นเห็นประจักษ์เกี่ยวกับกิจธุระสำคัญหรือกิจการในครอบครัว แต่ห้ามมิให้ออกไปนอกราชอาณาจักรไทย และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีได้กำหนดไว้ ระยะเวลาที่อนุญาตให้ลานั้นมิให้หักออกจากการคำนวณ กำหนดโทษ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ ข้อ ๘๕ การอนุญาตให้ลานั้น จะกระทำได้อีกเมื่อผู้บัญชาการเรือนจำได้พิจารณาแล้ว เห็นความจำเป็น และได้รับอนุมัติจากอธิบดี

ราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ เป็นอำนาจของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ซึ่งได้มีการมอบอำนาจไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๒๒^๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจฯ แล้ว ดังนั้น หากมีความจำเป็นที่จะต้องมอบอำนาจให้แก่เลขาธิการ ศอ.บต. ก็สามารถดำเนินการได้ตามมาตรา ๑๘^๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์ต้องมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวให้แก่เลขาธิการ ศอ.บต.

ประเด็นที่สาม เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยไว้ในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า การมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามที่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ บัญญัติให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๘^๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ การให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์จะมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฯ ให้แก่ผู้บัญชาการเรือนจำและผู้อำนวยการทัณฑสถานที่เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดโดยตรง นั้น จึงไม่อาจกระทำได้ แต่หากอธิบดีกรมราชทัณฑ์มีความประสงค์จะให้ผู้บัญชาการเรือนจำและผู้อำนวยการทัณฑสถานที่เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคสามารถปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์ เพื่อประโยชน์ในเรื่องความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว ก็อาจมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจฯ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการมอบอำนาจในเรื่องนั้นแก่ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการของราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดนั้นต่อไปตามมาตรา ๒๓^{๑๐} (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับเดียวกันได้

^๗ มาตรา ๒๒ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ส่วนราชการใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดในเขตพื้นที่จังหวัด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ให้หัวหน้าส่วนราชการดำเนินการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่จังหวัดให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด

^๘ มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์แห่งความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการบริหารราชการนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่า จะมอบอำนาจให้เลขาธิการเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

เลขาธิการจะมอบอำนาจของตนและอำนาจที่เลขาธิการได้รับมอบตามวรรคหนึ่ง ให้แก่รองเลขาธิการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นก็ได้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีขึ้นไป ต้องมอบอำนาจเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่กำหนดให้เลขาธิการ เพื่อปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ได้

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๐} มาตรา ๒๓ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีอำนาจนั้นเกี่ยวกับราชการของส่วนราชการใด และส่วนราชการนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้แก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนั้น

(๒) นอกจากกรณีตาม (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนก็ได้

ในกรณีที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อผู้มอบอำนาจเพื่อทราบด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย

สำหรับประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการมอบอำนาจของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ให้แก่ผู้บัญชาการเรือนจำและผู้อำนวยการทัณฑสถานที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดแต่เป็นราชการบริหารส่วนกลางโดยตรง นั้น ได้ปรากฏข้อเท็จจริงจากผู้แทนกรมราชทัณฑ์ว่ากรมราชทัณฑ์มีข้อขัดข้องหากจะต้องมอบอำนาจที่เกี่ยวกับการดำเนินการของเรือนจำและทัณฑสถานที่เป็นราชการบริหารส่วนกลางให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามความในมาตรา ๒๒^{๑๑} แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจฯ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งไปยังกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฯ ในหลายกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยซึ่งต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน แต่ในทางปฏิบัติปรากฏกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดบางจังหวัดได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมราชทัณฑ์แล้วไม่ดำเนินการมอบอำนาจในเรื่องนั้นให้แก่ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดนั้นต่อไป ประกอบกับมีปัญหาว่าหากอำนาจที่ได้รับมอบนั้นเป็นกรณีที่จะต้องสั่งการข้ามเขตพื้นที่จังหวัด เช่น การส่งย้ายผู้ต้องขังไปยังเรือนจำที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอื่นแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีอำนาจสั่งการในเรื่องนั้นได้หรือไม่ ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจฯ โดยตรงและเกี่ยวเนื่องกับแนวปฏิบัติที่ ก.พ.ร. ได้กำหนดไว้ อีกทั้งมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยถึงความสอดคล้องกับหลักการบริหารราชการส่วนกลางตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้นจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ร. ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๑/๑๐ (๘)^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่จะตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินโดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย จึงสมควรที่ ก.พ.ร. จะได้พิจารณาถึงปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจฯ ข้างต้น เพื่อเร่งรัดให้มีการวางระเบียบในเรื่องดังกล่าวให้ส่วนราชการต่าง ๆ ได้ถือปฏิบัติโดยถูกต้องและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจฯ ต่อไป

(นายอัษฎพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๖

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๑๒} มาตรา ๗๑/๑๐ ก.พ.ร. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ๑. ๑. ๑.

๑. ๑. ๑. ๑.

(๘) ตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม รวมตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีที่เป็นปัญหามติของคณะกรรมการตามข้อนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย